

חשבון לשולחן

עלון שבועי לבני הישיבות סביב נושא מהפרשה בעיון בהלכה באגדה ובמוסר

ראשי הישיבות

עיון הלימוד

דבר העורך

הרה"ג מרדכי קרליבך

פרה אדומה ניתנה במרה וניתנה אחר העגל א. חק ב. תבא האם ותקנה צואת בנה

איאת בסנהדרין נ: על הכתוב **שם של חק ומשפט**. עשר מצוות נצטוו ישראל במרה, שבע שקיבלו עליהן בני נח, והוספו עליהן דעים ושבת וכיבוד אב ואם, ובישיב פיודשו על התורה כאן כתב במרה נתן להם מקצת פרשית של תורה שיתעסקו בהם, שבת ופרה אדומה הימים, הרי שהוסיף גם פרשת פרה אדומה, והוא מרובי חק, וכן כתב בפירושו לפרשת משפטים (פכ"ד ג,א), וכן הביא באר"י ח"ב הלכות ערב שבת בשם רש"י.

ובחנם סופר בפרשת חוקת הקשה מהא דאיתא במדרש ש (פ"ט פ"ח) משל לכן שפחה שתיקן פלטיסן של מלך, אמרו תבא אמו ותקנה הצואה, כך תבא פרה ותכפר על העגל, ומבאר הדפדה באה בתורת כפרה על מעשה העגל, ותמהו הלא מצות פרה כבר ניתנה במרה [כמבאר בסנהדרין שם], וע"כ לא באה בתורת כפרה על מעשה העגל, ועיקר מה שהאר"י בבית הלוי פ"ר כי תשא ז"צ.

ותנה כבר הקשו המפרשים על דברי המדרש דתבוא פרה ותקנה צואת בנה, והיו מחמת לאת דכפרת העגל, והלא מפרש בתורה ששירת פרה חק היא, ופרשי חוקת הקשה ואלו לך להרהר אחריה, וכיון שחוק היא היאך נתנו בה רבותינו טעמי תורה, ואף בדפשונו החוקה היא רק מה שהיא מטהרת את הנמאים ומנטאת הטהרים [כמבאר ביומא ד,ד], מ"מ ברשי בפרשת חוקת מבאר דגם עצם טעם המצוה לא נמסר, ועיקר בחי"ט ז"צ.

הנראה בהו דכפרה אדומה רחוי אית בה, ודאי שריא מעשה הטהרה לטומאת מת, ושנית דעשייה דין קרבן עלה, וכמבאר כן בחולין א, שהטרפות פוסלת כפרה משום דחטאת קריה רחמנא, וכע"ז: כג: מבאר דמיה"ט הרביעה פוסלת כפרה אדומה, ותן כפרה (פ"ד מ"א) דאם עשאה שלא לשמה פסולה, ובכס"מ פ"ד פרה ה"ג כתב דעת חכמים דמחשבה פוסלת בעבדת הטהרה, הרי דאף עבודתה כדן עבדת הקרבן.

ובחי רבינו חיים הלוי פ"ב מעילה ה"ה הביא את דאיתא במנחות נא: דמעלין כפרה [דכתיב חטאת היא] וכן מעלין באפרה אחר שריפה, וביאר הגר"ח בדף דאף אחר שריפה ערין שם פרה עליה, שריפה עיקרה עומדת להזאה על הנמאים, מ"מ הך דינא דחטאת קריה רחמנא הרי לא שייך אלא במעשה הקרבת הטהרה, וכן שיערין דין פרה עלה לעיך הזה על הטמא, מילתא באפני נפשיה לא לביי טהרה ואינו מחמת הטהרה, וכן ח"ד אר"י (בביתו אפר), הלא מעשה נראה, דכל מה דפרה אדומה חשיב חוק אי"ו אלא כלפי דין הטהרה, דמצות הטהרה כפרה חק היא, ואשר על זה אמרו תורה חוקה היא ואלו לך רשות להרהר אחריה, ברם דין קרבן חטאת שפילה ואשר חל משעת שחיטה"ה עד שעת שחיפתה, הלא זה דינו כשאר כל הקרבנות דאינם חק, ובה שפיח מכותן ואת דאיתא במדרש תבוא האם ותקנה צואת בנה, דחטאת זו מכפרת על מעשה העגל.

מעשה נראה מאד מה דפרשת פרה ניתנה במרה ולכן ניתנה אחר מעשה העגל, דבמרה ניתנה להם החפצות דטהרה דתורה, וכיון במרה קרא חוק, שהרי הטהרה ניתנה להם, אכן אחר מעשה העגל נפרשה להם דין קרבן חטאת שתבא אצלם ותקנה צואת בנה, ופרש"י שם (פ"ט פ"ט), והענין להמתיק בהו לשל הפיח בסדר מעשה הפרה ח"ל, ממה "חוקי גור, מנכנס אימרה: גור, דבמרה ניתנה כחוק, ובכס"מ (היינו מ' שנה) ניתנה כמצוה.

ותנה איתא בחולין פ: שכמו שאמר אברהם אבינו ואכ"י עפר ואפר וכו בני ישראל אפר שיהו מבינו ללשכה, ויבא בשם הגאון לרש"א, ופרשי "זיה נתת שנתור מטמאתא, דאילולא אפר פרה אין לו טהרה לעלמיה, ובכס"מ ז: הוסיף רש"י שיש גם נגהא כפרת חטאת שנתפדר ישראל בהו על מעשה העגל, ולמשי"ע הלא המה הך שני דיעים האמורים בפרה, חוק היא (בביתו אפר), ושנית דין קרבן חטאת לכפר על מעשה העגל.

ותנה חק בפרה (פ"א מ"א) ז: ימים קודם שריפת הפרה היו מפרשיין כהן השורף את הפרה מבינו ללשכה, ויבא בשם רש"א ב. ל"ף לה מרובי בפרשת אהרן ובין שבעת ימי המילואים כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות לכפר עליכם, ודיש לעשות אלו מעשי פרה, "לכפר אלו מעשי דים הכפרים כדחתן ז: ימים קודם שריפת חטאת בנה, ואמרינן במ"ד דאין לומר דכולא קרא [דפרשת ז: ימים] מי"ח ומי"ח מחמת שהרי כתיב לכפר, ופרה לאו בת כפרה היא.

וברשי"ב בעמק שאלה שאלתא קלי"ז הקשו, ממה שאמרו במר"ק בת. דפרה מכפרת על מעשה העגל, ובח"ס [ד"ה מה] הביאו שם המדרש דפרה מכפרת על מעשה העגל, שחבא האם ותקנה צואת בנה ע"כ, הרי דאף פרה באה לכפר על מעשה העגל, ותירץ הגצ"מ דכל פרה של דודת באה רק לטהרה, ופרה שפחה משה מכפרת על מעשה העגל, ועליו ביהוד אמר בתורה חטאת היא, וכן דכל ההלכות שנלמדו מרובי חטאת חטאת הטהרה (לדורות).

אמנם למשי"ע [דבין] עבודת הפרה רחוי אית בהו ח"ד דין טהרה, ושנית דין קרבן, הרי לפי"ז יש לחקור בדין פרישת כהן השורף את הפרה, אם היא מחמת עשיית קרבן חטאת שבה, או דעיקר דין הפרשה הוא מחמת עשיית אפר פרה המטהר דאית בהו, ולא כדאמר ג' דמה שאמרו ביומא ח: שכהן השורף את הפרה פרישתו לטהרה, משמע דעיקר מחמת לאת דשם טהרה, ופרשי"ב ברשי"ש שם [הן] חתן פרישתו בענין אחר.

הלא לפי"ז מיושבת הישב חקישת הירושלמי והגצ"מ, כי מאחר דעיקר דין פרישה בעבדת הפרה הוא מדין עבדת הטהרה, אי"כ ע"כ אין הפרשה למעשה פרה נלמד ממה דכתיב לכפר, וע"כ דלכפר קאי על פרישת ז: ימים בעבדת יו"ש שהיא באה לכפר, והו שאמרו שם פרה לאו בת כפרה היא, היעז דדין הפרשה אינו מדין עבודת הכפרה שיש בה, [ובהו דעה ככל חטאת שאי"כ פרישה, ואפשר חו"ל ידעו כן מסבא], ורק משום הטהרה שיש בה, ונמשי"ע בריש פרישת חוקת.

הגאון רבי שלמה פישר שליט"א ראש ישיבת זהב מרדכי איתרי

בענין פרשת פרה ומצוות פרה

איאת בחול"ל על פרשת פרה שהיא חוק, ולכא"ו אינו מוכן כלל במה היא חוק יותר משאר מצוות. ואין לומר דהיינו מחמת שאין לה טעם דהא אחז"ל לשלמה נתגלה הטעם, וגם שלמה המלך ביקש לעמוד על טעמה, וגם על ר"ע אמרו (מ"ר פ"ר חוקת) שעמד על טעמה, והאר"י בזה הרמב"ן בפר"י כי תבא (כ"ב ו), ורש"י ע"ת מביא טעם בר"ש ר' משה הדרוש שבאה לכפר על עון העגל, ובאמת כך מפורש בגמ' במר"ק דף כ"ח ע"א (ועיי"ש בח"ס). ומעשה צ"ב במה פרה אדומה היא חוק יותר משאר מצוות.

ונראה בכיבאור ענין החוק בפרה אדומה, והענין הוא שמצוות פרה אדומה תיעשה ונתקיים בצביון ואופי של חוק, והיינו בצביון של קבלת מרות וציות כמצווה ועשה מבלי להתחכם, ואף שטעמה נתגלה מ"מ אופן עשייתה הוא בצביון של חוק, והו החוקה שבה. ונראה סמך גדול לזה, דהנה במשך חכמה בסוף ענין פרה אדומה הביא דברי המג"א בס' תרפ"ה שחמה על מה שחידשו ח"ס הור"ש דפרשת פרה היא דאורייתא, ותמה המוש"ח היכי רמזיא דלהו דאורייתא.

וכתב שם המוש"ח לחדש דמש"ח תוס' והור"ש דפרשת פרה דאורייתא, אין הכוונה למה שאנו קוראין בפרשה זו מדין ד' פרשיות, דהו אינו אלא מדרבנן, אלא המכוון הוא שבזמן שביה"מ היה קיים, כשעשו מצוות פרה בפועל היה חיוב דאורייתא לקרוא את הפרשה לראשונה, והוכיח שם כן מגמ' מפורשת במס' יומא. והדבר תורה שבושם מצוה לא מצוין כך שיהא חיוב לקרוא פרשת אותה מצווה קודם עשייתה, ומאי שנא מצוות פרה. ונראה דמבאר מזה כמ"ש, שמצוותה של פרה היא להתקיים בצביון של ציות, ולכן קורין את הציווי לעשות, ומדי ששומעין את הציווי נגשים לעשות.

והנה בגמ' בריש יומא איתא דפרה לאו בת כפרה היא, והקשה הפנ"י דבמר"ק (כ"ח ע"א) אמרינן, למה נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה לומר לך מה פרה מכפרת אף מיתת צדיקים מכפרת, ומבאר דפרה מכפרת, וצ"ב. ונראה דמה שלמדו מרמים אינו על גוף המיתה של צדיקים שמכפרת, שרבו זה למדו שם בגמ' מדרשות אחרות, אלא הכוונה בזה למה שירשאל מקלם עליהם גזירות שמם של מיתת הצדיקים ואינו מהרהרין אחר מדותיו של הקב"ה, ודבר זה מכפר כדון פריה מכפרת, שאין הכוונה שפרה גופא מכפרת דהא אמרינן דלאו בת כפרה היא, אלא המכוון הוא לפמ"ש, שהציות והתמימות שבעשיית מצוות פרה רבו זה הוא המכפר.

[ויזכר בהו מה שזכרנו במיתת צדיקים מכפרת דוקא מיתת מרים, שהרי במיתת היה מקום להרהר ח"ו אחר מידותיו ית', ובשלמא משה ואהרן נכתב עליהם חטא הכאת הטלע, ולא מרים שלא הוכרז בהו שום חטא ועוון למה לא זכתה ליכנס לארץ. אבל התמימות שהיתה במיתתה אצל בני ישראל היא המכפרת].

ונראה לפי"ז, דהו ענין חקנת קריאת פרשת פרה לאחר קריאת פרשת זכור וימי הפורים, הדרות ענין התמימות והציות שהוא התיקון לקטרונו של עמלק, וכמ"ש חז"ל שעמלק בא על מה שנסתפקו ישראל היש' ה' בקרבנו אם אין, ומיד אח"כ כתיב ויבא עמלק וילחם וכו' [ומשום כן עמלק בני' ספק], וכבר כתבו הספ"ק על הפסוק "יהי ידיו אמונה" כי הרמת הידיים למעלה מן הראש שהוא מקום השכל, מורה על אמונה תמימה למעלה מן הדעת, וזה היה התיקון לקטרונו של עמלק ע"י התמימות וציות של ישראל.

וכן הוא גם בישועתם של ישראל בימי הפורים, שהיתה ע"י שחר קיבלוה מאהבה, ובתחומא כמבאר דקאי על תושב"ע"י. והנה בזה דתושב"ע"י היא המגלמת את האבת בני' לקב"ה, שתי פנים יש בהו, האחד מצד כתיב חטאת ועוסקים בתורה, וכדאיתא באריכות בתחומא בפר"י נח "שהיא עוה כמות וקשה כשאל וכו', ואין לומר אותה אלא מי שאהוב קב"ה בכל לבו.

אכן יש עוד בחינה של אהבה בתושב"ע"י, מצד כל המון עם בני"ש שהם מקבלים על עצמם מרות, ועול הציות והשמה לחכמי ישראל שבכל דור דודו בדקדוקי המצוות, למרות חילוקי הדעות שהללו שטמאין והללו מטהרין, וכמבאר בגמ' בחגיגה דף ג' ע"ב, בעלי אסופות אל ת"ח שיושבין ועוסקין בתורה, הללו שטמאין והללו מטהרין, אף אתה עשה אותן אכפרסת וקנה לך לב מבין לשמות את דברי המטמאין ואת דברי המטהרין. וכשה"ש רבב (ב' ד') "הביאני אל בית היין, הביאני הקב"ה למתן גדול של יין זה סיני, ונתן לי משם הטהרה שנדרשת מ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא, מנין ודגלו, ומנאבה גדולה קבלתיה שגאמר דגלו על"י אהבה", שהתמימות והציות לחכמי ישראל למרות שהללו מטמאין והללו מטהרין הם בחינה של אהבה. ונמצא דגם ישועת הפורים שהיתה ע"י האהבה שבתושב"ע"י, ענינה הציות והתמימות.

והנה ע"י הישיבות בין פרשת פרה שענינה הציות והתמימות לפרשת זכור ופורים. ונראה עוד כוה דלפמ"ש שביתור באה ליהי ביטוי מעלת הציות והתמימות בהיות חילוקי דעות בין החכמים שהללו אסורין והללו מותרין, ונתבאר עוד מרובי המד"ד של חילוקי הדעות הם ממה שהיא הקב"ה למשה בסני' מ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא, שנאמר "אמרות ה' וגו' מוזק שבעתים" ז' פעמים ז' הרי מ"ט. והנה בילקן פרשת חוקת נדרש פסוק זה על פרה אדומה שיש בה משבעה שבעה, שבע פרות, שבע האות, שבע שיפוט, שבעה כיבוסי, שבעה טמאין, שבעה טהורין, שבעה כהנים, ולפי האמור הענין מבואר.

ומזכר בדברינו, גם משי"ח תוס' במר"ק כ"ח ע"א דפרה מכפרת על חטא העגל, דכל ענינו של חטא העגל היה אשר לא צוה, וכמ"ש "סרו מהר מן הדרך אשר ציוותים", וכבר האריך הכוה"ר (אמ"ר א' צ"ח ע"ב) שאין בין עגל לכרוכים אלא שזה נצטוו והו לא נצטוו, כי אין עבודת הקל כמרה ולא הקשה ולא התחכמות, ולכן הציות ללא התחכמות הוא תיקון וכפרה לחטא ההתחכמות של העגל.

(ע"פ דרשות בית ישי"ס ל"ב)

פרשת פרה - אחת מארבע פרשיות, שנקראת בתורה בשבתות אדר, מלמדת אותנו ע"פ דברי הרש"י הירש את משמעות קדושת החיים וההתמודדות עם מושגי האובדן וטומאת המת שאותה מטהרת הפרה האדומה: "כשם שאינך מצויד למלחמה חיזונית, אלא אם כן אינך מפרזי בהערכת הכחות החומריים, ורואה על די הערכים החומריים ומעל להם את כח השי"ת בתולדות העולם. מפרזי מוזין למלחמה הפנימית, אלא אם כן אינך שבתוכי".

בשעה זו, ולאור האירועים האחרונים בדרום הארץ, מוטלת עלינו משימות חשובות וחיוניות לחינוך הדור הצעיר.

בראש ובראשונה יש להתחוק באופן אישי באמונה ברובה ואיננה בהתקפה יהודית טהורה. בניסוף לכך, חובה עלנו להתנגס להתחרות כח החיות הרוחני אל תוך חיי הילדים, לקדש ולקדש, להביא את רוח התורה ולהדביקם בה, ליצוק בס' תנאים יהודיים המציגים את כתיבת החיים ויעודם באור הנכון. שיחה על הגברת את הטהרה, על השמירה האמיתית הבאה לעם ישראל כמח הטהרה, שיחה על קדושת החיים שיעודם הוא רוחני, שבתוכי בהו, הפילה, תיקון המידות, והשלמת השמה שהיא חיה וקיימת לצמח.

ישנה טעות נפוצה בקרב הורים ומחנכים רבים, שהתייחסותם האישית דיבור ובתגובות מניבים לאירועים בהיסחפות אחר הכח החומרי. אולם הילדים שאזנים רכח ושמיעתם עדינה לקולטלים מצווה בשאיפה בלילות וערותם, מקבלים רושם מוטעה כאלו אכן "כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה". וכי מה חשוב לך עד שאבינו טוען בלחש ש"הי"ל חייב לעשות וכן" ויראש הממשלה - לדעתו - עשה שגיאה גדולה כשאינו מאפשר לצבא להלחם פעולה כזו או אחרת".

עולם שלם של מושגים מעוותים חודר אל נפשו הצעירה של הילד והוא לומד באופן בלתי פורמלי על מי יש לסמוך ומה צריך לעשות ומוי אמו יביא לפתרון כל בעיותיו.

אולם הייב והעוצמה שלם מושא התרעה אצל הצעירים, הכוח הנתון מופנה להם ולעוצמה של התורה ככח מגן ומחוק. האוון הצעירה מעבירה למוח הצעיר נתונים ותגובות באופן בלתי פוסק, ותאי הערכה נוצרים ונלכס כלפי מי שמיוצג ככח המרכזי בבריאה. הורים ומחנכים חייבים להיות ערים זי הדרך לזכריהם ולגווס את חו"ד הדברים להנהגה רוחנית ולייעוד הרוחני של ליבות יהודי, כך, תחלחל אמת ההשקפה הטהורה אל ליבות הצעירים ותבנה בהם רוח יהודית רוחנית טהורת השקפה ואמונה.

"הבה חזיק עממי, אף אם לא אשר סביבנו מתמוטט בתוכו ואובד דרך. הבה נשור על עצמנו, למען החיים, אף אם הכל סביבנו מתפורר. הבה נשאף לקראת החירות, לקראת הטהרה, הדביקות בהשי"ת, אף שריית המתים של ה"חכמה הרקובה" המאיים להוריד הכל אל קבר העוות. הרוחני. אל נשקוט ואל נוטח. הבה נלחם ונתאבק, עד כי נעמוד ככהנים וילויחים אמנים של תורת ה'. תורת החרות והטהרה". (רש"י הירש).

אנה צחק פה"ו
פיהנון

מוסד הרב קוק



חדש הגדה של פסח יד מצרים

הגאון רבי יצחק אייזיק חבר צ"ל

הרה"ג אליקום דבורקס

האם פרשת פרה

מהתורה או מדרבנן?

בשבת הסמוכה לתורה ניסן קוראים פרשת פרה שהיא וזאת חוקת התורה (במדבר י"ט) שבה מבואר מעשה פרה אדומה וטהרה הטמאים, כדי להזכיר את ישראל שיעשו פסחיהם בטהרה כמובא ברש"י מגילה דף כ"ט ע"א, ובירושאלמי מגילה פ"ג הלכה ה' מובא "בדין הוא שתקדים פרשת החדוש לפרשת פרה שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני נשרפה הפרה ומפני מה הקדימוה שהיא טהרהם של כל ישראל".

והנה נחלקו הפוסקים האם חיובה מהתורה או מדרבנן, והנה בשו"ע סימן קמ"ו ובסימן תרפ"ה נפסק שפרשת זכור ופרשת פרה אדומה הייבים לקרותה מהתורה, לפיכך בני השו"בים שאין להם מנין בשבתות הללו צריכים לבוא למקום שיש בו מנין בשבתות הללו כדי לשמוע פרשיות אלו שהם מהתורה. המקור לדברי השו"ע הוא התוס' בריש פ"ב דברכות דף י"ג ע"א על זה שאמרו בגמ' (שם) כל התורה כולה בלשון הקודש נאמרה, כתבו התוס' (שם) וז"ל "פירש רש"י בפרק שני דמגילה לקרות בתורה, ולא נהירא דהא עורא תיקן קריאת התורה" ור"ל דמדיי בפרשות המחויבין לקרות

דאורייתא כמו פרשת זכור ופרשת פרה."

אמנם בביתאור הגר"א סימן תרפ"ה השיג על השו"ע וז"ל "ופרשת פרה (שכתוב בשו"ע שהיא מן התורה) בתוספות שלפנינו ליתא לא בברכות ולא במגילה ו"ו ע"ב וכן באשר"י פ"ו דברכות ליתא אלא פרשת זכור ונטוסא משבשבת נוצמנה לו". אולם הפירו האחרונים שבש"ס דפוס ראשון (נצחיה) נמצא מפורש בהשו"ע דגם פרשת פרה הוא מהתורה, אלא שבעקבות הגהות מהרש"ל (שם) שכתב שיש למחוק פרשת פרה מחוקה מנוסחת התוס' שלפנינו כך שבתוס' שלפני הגר"א כבר לא היו דברים אלו בתוס', אולם בתוס' ר"י החסיד ובתוס' הרא"ש בברכות שם כתבו במפורש שהיא מן התורה כגון פרשת זכור ופרשת פרה אדומה. ועי' ברשב"א שהובא במג"א סימן תרפ"ה וברישב"א מגילה דף י"ז שהוכיחו שפרשת פרה מן התורה.

בס' עבודת ישראל (קונונין) פרשת פרה, הביא רמז שקריאת פרשת פרה מן התורה ממה שנאמר בפרשת פרה "אשר צוה ה' לאמר" שאפילו בזה"ו שאין לנו בית המקדש ואין יכולין לעשות פרה כתיקונה צריך לקרות הפרשה (עי' ערוך השלחן סימן תרפ"ה). כעין דבריו של העבודת ישראל כתב החתם סופר בספרו תורת משה בפרשת הקת וז"ל "אולם משמענו דזאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמר ולקרות פרשת ובהו מרומגו פרשת פרה מן התורה". וכן כתב בשו"ת התעוררות תשובה ח"ג סימן תע"ו ס"ק י"א. יש שהביאו שהיא בכלל "זכור אל תשכה את אשר הקצפת את ה' אלוקיך במדבר" הידני שחטאו בעגל הזהב, אלא דאין קניין ידני חובת העגל משום גנותן של ישראל ולכן יוצאין ידי פרשת בקריאת פרה שהיא כפרה למעשה העגל כפי שמובא ברש"י במדבר י"ט כ"ב. בשם ר"מ הדרשן למה צריך להביא פרה אדומה המשל לבן שפחה שטיניץ פלטיץ של מלך אמרו תבוא אמו ותקנה הצואה, כך תבוא פרה ותכפר על העגל. וכן"כ הפוסקים משתבאו כסגנון אחד ה"ה המלבי"ם בספרו ארצות החיים סימן א' ושם בפרוש ארץ יהודה ס"ק ב' ובשו"ת ערוגת הבושם בסימן ר"ה ובשו"ת דובב מישרים ח"ב סימן מ"ג.

ולכאורה לאותן שיטות שפרשת פרה מדאורייתא למה לא מוצאים אנו שהנשים מקדישות לשמוע פרשת פרה כמו שמקפידות לשמוע פרשת זכור. וכתב בשו"ת ציץ אליעזר ח"י סימן כ"ה ליישב לפי דבריהם שנתקנה פרשת פרה לזכירת מעשה העגל, והרי הנשים אל התשפתו בהטא העגל כידוע ולכן נתנו להם את ר"ה שניגנה בו מנהג של איסור מלאכה דהא כיו"ט, ולכן אינם מצווים בזכירה על כך ואין עליהם חיוב לשמוע פרשת פרה שנתקנה עבור כך.

בס' ברכת פריי"הגרי"ל קניבסקי זצ"ל בפרשת חוקת כתב מקור לקריאת פרשת פרה מן התורה וז"ל "ויתכן שנהגו מה שכתוב בסוף פרשת מצורע והזרתם את בני ישראל מטומאתם ולא ימותו בטומאתם בטמאם את משכני", שלפי פשוטו הוא אזהרה לבי"ד להפריש את בני" משומאת מקדש וקדושו ודורותם פירושו הוא והפרשתם וכ"פ המלבי"ם ז"ל אלא שפירש דקאי על הכתבים דאהרן כתיב לעיל, אבל יש לומר דקאי על הבי"ד להפריש את בני ישראל מטומאת מקדש וקדושו וכדאמרו ביבמות פ"ה וקדושתו בע"ו"ו והאזהרה לבי"ד, ואם באמת הוא שהחיוב על הבי"ד להפריש את ישראל מטומאת מקדש וקדושו, נראה ודאי דגם קריאת אזהרת

רבינו הגר"ש אלישיב שליט"א

לפני הקרבת הפסח, יש לנתק את הקשר

הטלומאה

זאת תורת הפרה – להטהר מטומאת מת, להנתק מהאנשים הנגועים בטומאת מת. ולא עוד אלא שחז"ל אמרו (שמו"ר יט, ב) יהיה לבי תמים בחקיקי, זה חוקת הפסח וחוקת פרה אדומה, לומר ששניהם דומים זה לזה... ואי אתה יודע איזו חוקה גדולה מזו, משל לשתי מטטרונות דומות שהלכו שתיקה כאחת נראות שוות, מי גדולה מזו אותה שחבתהה מלווה עד ביתה והולכת אחריה, כי בפסח נאמר חוקה ובפרה נאמר בה חוקה, ומי גדולה הפרה, שאוכלי הפסח מריכין לה שנאמר ולקחו טלמא.

כי אף אם האדם מוכן להקריב קרבנות, אבל אם הוא לא טיהר את עצמו מטומאת מת, הרי הוא כטובל ושרץ בידו, פוסח על שתי רוצה להקריב את הקרבן פסח, גללות ומעלות התורה, עליו לנתק את הקשרים עם הטמאים.

"זאת חוקת התורה", תרגם אונקלוס "אז גזרת אוריייתא". מיום שניתנה התורה בהר סיני נשמע ד קול "אוי להם מעלבוניה של תורה" (אבות פ"ו מ"ב). בשעה שהתורה התבצע את עלבוניה, בשעה שהיא תבייש את הבריות אחרי שהחליפו תורת קל חי בתורות תפלות, ויעמי המיר כבודו בלא יועיל" (רמיה ב' י"א).

לרפ"ש רבינו יוסף שלום בן חיה מושא בתושחי

מקדש וקדושו הוא בכלל והזרתם כי הודעת האיסור ועונשו מביאה לידי שמירה. וכדאמרו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, ולפי"ו יאה קריאת פרשת פרה דאורייתא שהרי בפרשה זו נדמזת פרה כתוב שם איסור טומאת מקדש ואזהרתו. וי"ל שכ"ז שייך גם בזמן הזה אעפ"י שבעוה"ר בית המקדש חרב ומה"מ מהרה יבנה ביהמ"ק כמובא פ"ד בר"ה לגבי תקנת ר"י בן זכאי שיהא יום הנץ כולו אסור ובבכורות דף נ"ג, וממילא יש בפרשה זו צד דאורייתא כיון שנטולל על הבי"ד להזהיר על טומאת מקדש וקדשי וה"ה שנטולל זה על כללות הציבור שעיקר כח הבי"ד וחיובם הוא מפני שהם קיימים במקום כלל הציבור כולו". (עי' במשן המיר כבודו בלא יועיל" (רמיה ב' י"א).

אולם רוב האחרונים כתבו שפרשה זו אינה מן התורה כמובא במשנ"ב תרפ"ה ס"ק ט"ו, וכתב במעדים וחמנים ח"ב סימן קס"ה דנכון לחשוש לשיטות שהם סוברים שהקריאה היא חיוב מהתורה ולכן יש לקרוא ולעולה לתורה לכוון להוציא את כל השומעים בברכת התורה ובקריאה וגם השומעים יכוננו לצאת, אמנם לכ"ע אין חיוב לנשים לשמוע, ואף לשיטות הפוסקים שפרשה פרה מן התורה כיון **שטהרת הפרה הלה על ציבור דווקא ואין נשים בכלל ציבור**.

* * *

לגבי קטן האם עולה למפטיר בפרשת פרה זכור, הב"ח והט"ו בסימן תרפ"ה בשם מהרש"ל כתבו לדחות שיטות שפרשיות זכור ופרה הם מן התורה אין הקטן עולה למפטיר, אולם הרמ"א א"ח סימן רפ"ב ס"ד כתב שחוק עולה למפטיר בכל ארבע פרשיות (עי' שו"ת גנת ורדים ח"א סימן ל"ו ובהגהות רעק"א א"ח סימן רפ"ב).

בס' שערי אפרים שער ט' סעיף ג' הכריע שפרשת זכור ופרה אין ראשין לקרות לקטן למפטיר והתפטר שקלים והחודש יש למנוע לקרותו אם לא שיש צורך בדבר מפני דרכי שלום וכיו"ב".

* * *

ומן הראוי להביא כאן דבריו של הגאון רבי חנוך העניך קרלנשטיין זצ"ל בביאור סדר קריאת ד' פרשיות וז"ל "בחודש אדר שהוא זמן תשובה סידרו לנו חז"ל סדר ד' פרשיות אשר יש בהם רמז והדרכה בדרך עבודת התשובה, וחתם יסוד התשובה הוא להכיר את חסרוננו עצמנו, וכמו שנאמר "נחפשנה דרכינו ונחקרנה" ורק אח"כ "ונשובה אל ה'", כי אם אין האדם מכיר עצמו ומרמה את עצמו כאילו הוא שלם אוי לא יעשה לעולם תשובה, ולכן באחד באדר משמעים דענין מחצית השקל וקריאת פרשת שקלים הוא כדי שיעד האדם שתמיד יורק רק "חצי", ויש לו עוד הרבה חסרונות שצריך לתקן ולהשלים, והוה ההכנה הראשונה לתשובה, ולאחר מכן הוא קריאת פרה זכור ומחית עמלק, והכוונה בזה היא לא רק על עמלק אלא על ביטול הרע שיש בקרבנו של כל אדם, והוה עבודת התשובה עצמה, היינו, ביטול הרע, ואכן, הרי גם לאחר שהאדם מבער את הרע ומבטל את השפעת היצה"ר על לבו, מ"מ הרי הרע והעבירות שכבר עשה בעבר הרי טמאא לוי גופו, ומה שנטמא כבר טמא, ולא מספיק מה שמכאן ולהבא לא יעשה חטא, דמ"מ הרי החטאים שכבר עשה סימא אותו, והר"ז כמו אדם שנגע בשרץ דאף לאחר שכבר אינו נוגע בשרץ עדיין גופו טמא כל זמן שלא טבל ונטהר, ולכן צריך לקרות פרשת פרה אדומה", כי ע"י קריאת פרשה זו אנו מעוררים את כח הטהרה של פרה אדומה, וכמו שישל לנו בספר דרך ה' להרמח"ל ז"ל חלק ד' דע"י שקורין בתורה בענין מסויים מעוררים את האהרה של אותו ענין, וכע"ז עי' בס' נפש החיים ש"ד פ"ל, ע"יש".

וכבר כתב בס' שפת אמת ע"ה"ת בעניני פרשת פרה וז"ל "הז"ל קבעו לקרות פרשת פרה בסוף השנה, להיות כל אחד בא ליטהר וכו', **ועיקר הטהרה יש גם עתה בקריאת פרה זו**, וכמ"ש אמרות ה' אמרות טהורות וגו', עכ"ל, ואחרי ביעור הרע וטהרת הגוף אז הוא הזמן של פרשת החודש, אשר יסוד ענין פרה זו הוא "החודש הזה לכם" מלשון התחדשות, היינו, דבר"ה ניסן שהוא זמן של התחדשות והשנה והתחדשות השפע, וכמו שכתב בס' קדושת לוי פר' לא וז"ל, החודש הזה לכם וגו', **כי בראש חודש ניסן מתחדש השפע על כל השנה**, עכ"ל]. אז הוא גם הזמן להתחדש ברהותיות, וכמו דבבריאהו זהו זמן של אביב ושלי פריחה והתרעננות, כמו כן ברהותיות זהו זמן של פריחה והתחדשות, זהו כוחם של ישראל, שיכוליו להתחדש, ולכן ישראל מונין להלבנה שמתחדשת בכל חודש והוה יסוד ענין קריאת פרשת החודש להתחיל תנופה חדשה בלימוד התורה ועבודת ה"י".

חקירות הלכתיות

הרה"ג אלחנן פרץ שליט"א

הקניין

ידוע כי לא מועיל קניין כסף מדרבנן ולרדך משיכה כמבואר בחו"מ סי' קפ"ט. ולעניין קניין פרה אדומה נראה לי כי חלה קנייה בכסף משום שעצב מלווה היא, ובדבר מלווה כתב הקלות דמהני קניין כסף והוא הדין לפי זה לחם משנה לשבת ויין לקידוש, ואפשר גם תשמישי מלווה מהני בהם קניין כסף. ולעניין סיטומתא' שהוא מנהג סוחרים דעת הגחיבות סי' ר"א שקניינו רבננו, וראה פת"ש שם המביא חת"ס שקניינו מהתורה.

מקנה

והגה אף כי פשוט שאפשר גם לקחת פרה של הפקר, מ"מ יש להצטונן במקום שצדל הפרה שלח שליח למוכרה והשליח עשה אף הוא שליח ושלל כדי כי אין שליח עושה שליח, נמצא שאין כאן חלם המקנה, רק חכמי ישראל שקונים את הפרה. האם יועיל קניינים שהרי קונה יש כאן או שמא דעינן מקנה. וראה באבן האזל פרק ד' מהלכות שכנים שכתב על דבר כעין זה שהוא מחלוקת הקלות הסובר שצריך מקנה, והגחיבות הסובר שמספיקה דעת הקונה.

חברה בע"מ

הדברים שיכתבו להלן הם דעת יחיד ואין דעת גדולי הפוסקים כן. שאלתי את מו"ר הגרמ"פ שיינברג שליט"א לעניין שחרון צדק (יתרת חובה), בקשני להביא לו משנ"ב סי' תקנ"ט ושם הנראה את הגיה"ל שכותב כי חרם לרדך להזהר ללמס' בהאלווחיו ולא לתת ממה שאין לו. אמרתי לו שהגדון אכלי הוא לעניין רבייה, וענה כי לדעתו הלוואה מבנה כמוה כהלוואה מגוי ופחות מזה (ולא בגלל היות רוב צדלי המניות והמנהלים מחללי שבת ורמלה צדק בשר' יו"ד סי קנ"ט) משום שהבנק והיינו המוסד נחשב כמלווה עצמו כי החוק מתאיב את מליאוותו של בנק כמליאוות חיה וכאילו הבנק עצמו הלווה והאנשים הפקידים המנהלים וכל העושים במלאכה כולל צדלי המניות נחשבים כמלווים ומתעסקים בגוף המת אה שנקרא בנק. ושאלתי מה הגדרת ממונ הבנק, ואמר לי שלדעתו הוא כממונ שאין לו צעלים יועים וכעין תקומה העומדת עבור הכניס ועדיין אינה שלהם. ולדבריו דעבור זאת אין איסור רבייה. (ולדעתו משום כך אין לכבד על טבילה כלים משום שקלי גוי במפעלים של היום אינם בצעלות של אנשים אלא בצעלות של חכרה).

חברת פרות

למור מעתה שאם יקנו הקונים פרה אדומה משליח חכרה בע"מ בקניין כסף או בקניין סודר, לא יועיל הקניין מאלומה כי אם נגדיר חכרה בע"מ כממונ הקונים להפקר ואין כאן צעלים לפנינו נמצא שהקונה עשה פעולת קניין עם חרם שאין לו הקר לממונ. כעין מי שעושה קניין סודר עם חרם כדי לקנות מההפקר. ויהיה מוכרת בקניין פרה אדומה במוכז זה למוסכה לאורך קניין או לזכות זה בהגבהה או בקניין חכר ולדעת זוהו קניינו, ואם לא יעשה כן בלוחקו משליח החכרה יחשב לו כעשה קניין המועיל וקניין שאינו מועיל והיינו משיכה קניין המועיל וכסף שנתן לשליח החכרה קניין שאינו מועיל ולא קנה ועיין שו"ת רעק"א סי' ל"ז.

צבע אדום

דעניין אדום זה הסתפקתי כמה עניינים. א. כידוע סוגי אדום יא, הנוטה לשחור, הנוטה לכחוס ועוד. מה הוא האדום הלחי ביותר דעניין פרה אדומה. ב. כמו כן הסתפקתי לעניין כצע שמרחוק נראה אדום משום שכן העין רואה אבכל כאשר מתקרבים השער דומה יותר לחוס מאשר לאדום. האם הבחינה ממרחק היא הקובעת ואז פניה אדומה היא או שגמא הצבע הגרלה מקרוב הוא האמיתי. ג. לעניין פרה שגראית מרחוק רוממה או שחורה אבכל כאשר מתקרבים כל שערוחיה אדומות ממש, האם לרדך שתראה אדומה מרחוק ומקרוב, או שמספיק ששערותיה אדומות אף שהרואה מרחוק חושב שאינה אדומה כלל ועיקר.

טרפה

בתיגרס וינתן צד עזויאל כתב שצריך לבדוק אותה מטרפות, וקשה הרי אזלינן בתר רובא בכל התורה כולה ואדרכא בחולין מא. מוכיחים מפרה אדומה לזולתינן בתר רובא ולא בודקין אותה שהרי לרדך לטרפה כשהיא שלמה, ואפשר שיש לישב צוה הרי אמרו צפקחים דף 7 במקום שאפשר לבכר בקל מזכרניו. ואפשר כי בזמן המדבר היה להם קל לבכר בלי לחתוק את אצבי הפרה, ראה חוס' שנת כב: שהיו מזכרניו ע"י העגן. עוד יש לחקור משום שפתי חזקות לחומרא וכשיב צ' חזקות נגד רוב אזולתינן בומר חזקה וכמו שכתבתי צוה צפקרי חוקי לעה. ושמי חזקות יא כלא החמת חזקת עמאל והשניה חזקת אינו צוה ומשום כך כתב בתיגרס יב"ע שצריך לבדוק את הטרפות .

רבי יהודה מאיר שפירא - אב"ד לובלין [תרמ"ז - תרצ"ד] - מכתב ידו

בטעם קדימת פרשת פרה לפרשת החודש

בתחילת התורה שנינו שהסתכל הקב"ה בתורה וברא את העולם, שנאמר (ירמיה לג, כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקת שמים וארץ לא שמתו [מד"ר פר' א' אות כ']. התורה הקדושה ניתנה באש שחורה על גבי אש לבנה (ש"ס ירושלמי שקלים פ"ו סה"א, ע"ש). והרעיון בזה לדעתו כי דברות ה' אלהים לבנה - "הלא כה דברי כאש" (ירמיה כג, כט) - אבל ישנם חוקים וישנם משפטים, החקים הם מצוות שמעיות, והם האש שחורה מכוסה מבני אדם, המשפטים הם מצוות שכליות והוא האש לבנה בהירות לבני אדם.

זוה לעומת זה עשה אלקים הנהגת העולם על פיה תכנית התורה. ישנם גם כן שתי הנהגות: ניסיות נגד החקים וטבעיות נגד המשפטים, וזהו: "אם לא בריתי יומם ולילה", אם לא היה בתורה"ק יומם ולילה, דברים המאירים כיום ודברים מוסכים מבני אדם כלילה, אל לא היה (גם) חוקים - דברים יוצאים מגדר הטבע - גם בהנהגת העולם (חקת שמים וארץ לא שמתו". ובה אמרתי לתרץ חקשי הטור באו"ח למה אנו מקדימין פרשת פרה לפרשת החודש, והלא בשור שרפה הפרה.

אבל יש בזה כוונה עמוקה, כי חודש הוא להודיע שבשביל ישראל נברא העולם והכל על פיה הנהגתם. וזהו הכוונה במה שפתיח רש"י "לא היה צריך להתחיל התורה אלא מהחודש הזה לכם, ומה טעם פתח בבראשית", והיינו משום דבראשית אתא בעיקר לומר "בשביל ישראל אתא שנקרא ראשית", וזהו נמי "החודש הזה לכם הוא מסור בידיכם".

והחודש הזה נקרא "החודש אשר ישועות בו מקיפות", כי יודע החילוק בין "עזר" שהוא בטבע ל"ישועה" שהוא חוץ לטבע וזהו "ישועה ה' ביום ההוא" (שמות יד, יג) "התייצבו וראו את ישועות ה'", ואי אפשר לזה רק אחרי קדימת החקים, שפסגתו הוא בפרשת פרה שהיא כולה חוק מאת הבורא וינברך.

וזהו הכוונה בתהלים [קט, קנה] "רוחקו מרשעים ישועה כי חקק לא דרש" - במקום שאין חקים אין ישועה. ולכן מקדימין פרשת פרה, אשר החכם מכל אדם לא בא עד תכליתה ואמר [קהלת ז, כג] "אמרתי אחכמה" - אמרתי לידע טעמה של פרשת פרה "והיא רחוקה ממני".

וזה שאמר דוד המלך ע"ה [תהלים קט, נד] "ומירות היו לי חקק בבית מגורי" - כשהייתי בצרה, במשעול צר. והייתי צריך להנהגה נכונה באלה, אז היו לי החוקים לישועה וכזמירות היו לי, וזמירות מרגנות לב.

ובזה באר מאמר תמוה [ב"ב עג, א] אשתעו לי נחותי ימא האי גלא דמטבע לספינתא מתחזי כי צוצינתא דנורא חירותא ברישא ומחנין לה באווללתא דחקוק עלה ה' צבאות. דהנה נחזי איזה גדול, החוקים או המשפטים: והנה רבינו הרמב"ם (בסוף הל' מעילה) שפתינו ברור מללו כי החקים גדולים במעלה, שהתורה מקדמת בכל מקום חוקים למשפטים. וע"ש בלשונו הזהב [פ"ח ה"ח] שהארץ לבאר כי הקדימה התורה הציווי על החקים וכו', שהיו אם הקדיש עץ וקצו שם אדון העולם עליו - בדברים בלבד נתקדש. וכל הנוהג בו מנהג חול - מעל בו. וקל וחומר למצוה שחקק לנו הקב"ה שלא יעטש האדם בחן מפני שלא ידע טעמן, וזהו מכוון גם שחורה על גבי אש לבנה, שהאש שחורה לחוקים, וזהו מאומרם האי גלא דמטבע לספינתא, העולם ים זועף ובני אדם שבתוכה דומין לספינה כמאמר המל"ץ שבחבתי עולם. ועי' זוה"ק ויקהל בקראי ידונה בזה, והגל הוא צרות ישראל מהאומות האומרים להטביעו ספינת ישראל, וישראל מחכים לישועה חוץ לטבע, והיא טרם באה.

והאי גלא מטבע לספינתא הסיבה בזה משום מתחזי כי צוצינתא דנורא חירותא ברישא, מפני שהם נותנים משפט הכוונה להאש לבנה ואשר לא ישיגו טעמן וזלזלו בהן. ולפי שאין נזהרין בחקים, רחוקים מישועה. ומחי לה, יש להוכיח שהחוקים כפרשת פרה גדולים באלותא דחקוק עלה ה' צבאות, והיא ראיית הרמב"ם הנ"ל וד"ק.

'פרה אדומה'

בראש חודש ניסן בשנה השנית לצאת בני ישראל ממצרים, ביום הקמת המשכן, נצטוו בני ישראל להיטהר מטומאת מות כדי שיוכלו לאכול קרבן פסח במועדו. וטורה זו מטומאת מות, מיוחדת היא מכל טהרות אחרות. היא דורשת הזאה של מי חטאת עם אפר פרה. ואף על פי שבעוונותינו אין לנו בית המקדש ולא קרבן ולא טהרה. נחשבת לנו קריאת פרשת פרה ולימודה כאילו ניטהרנו מטומאותינו וראויים אנו להקריב קרבן הפסח במועדו לעשותו ככל חוקתו ומצותו.

יש מן הפוסקים הסוברים כי קריאת פרשת פרה גם בזמננו, היא מדאורייתא. ולמדו זאת מהכתוב: 'זאת חוקת התורה' - 'דבר אל בני ישראל' שיש ציווי מיוחד ל'דבר אל בני ישראל' לקרוא לפנייהם את פרשת המצווה הזו של פרה אדומה של 'זאת חוקת התורה'.

אף על פי שיש עוד מצוות בתורתנו הקד' שלא נתפרש טעמן ואנו מקיימם אותן כ'חוק' שחקק לנו הקב"ה. מתייחדת מצווה זו של פרה אדומה שנקרא עליה שם זה של 'זאת חוקת התורה' חוקה ללא טעם.

דין מיוחד יש במצווה זו כמובא בילקוט 'כל העוסקין בפרה מתחילה ועד סוף מטמאין בגדים, ואי עמיה מטהרת טמאים. אלא אמר הקב"ה חוקה חקקתי גזרה זורתי, היא אתה רשאי לעבור על גזירתי'. דבר בלתי רגיל יש בפרה אדומה. באותו הזמן בו היא מטהרת את ישראל היא מטמאת את העוסקים בה, וזו היא החוקה שחקק הבורא וזו היא הגזירה שגזר הקב"ה.

גם שלמה המלך החכם מכל אדם, כשהגיע לפרשה זו של פרה אדומה אמר 'כל זה ניסיתי בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני'. הכל אני יכול להבין אבל את עניינה של פרשה זו איני מבין. אך זאת אני יודע כי חכמה גדולה יש בה והיא רחוקה מהשגתי.

השטן ואומות העולם מונים את ישראל לומר מה המצווה הזאת ומה טעם יש בה. כולם רוצים להבין ולדעת מה יש בה במצווה מיוחדת זו. עד שהוצרכה התורה לכתוב 'חוקה' גזירה היא מפלגי אין לך רשות לחקור אחריה.

מרו בעל ה'אבי עזרי' זצוק"ל עומד באחת משיחותיו על נטייתו של האדם להימשך אחר דברים שהוא מבין אותם בשכלו. אם הוא רק יכול להבין את המהלך את הכוונה אז גם עולמו הרגשי מתחבר לזה והוא מוכן לקיים את מה שמבין ולנהוג על פיו. מה שאין כך בדברים שהוא לא מבין, ציונים, חוקים שדעתו אינה משגת אותם, או לדעתו אין להם הגיון, הוא מתקשה לקיים. הוא לא מתחבר אליהם.

ולכאורה היה צריך להיות הפוך. אם אתה מקיים את המשפטים שציווה הקב"ה ואתה מבין את תכליתם, אתה מכיר בחכמה שיש בהם. בוודאי שאתה מקיים גם ציונים וחוקים שאינך מבין את טעמם. כי הרי יצאו מפי עליון ויש בהם חכמה רק שאינך משיג אותה ביעתך הקצרה. ואדרבא, אם אתה מקיים חוקים שציווה הקב"ה אף על פי שאין לך בהם הבנה הרי זה מבטא אמונה יותר חזקה. זה מוכיח שאתה מאמין שיש בזה חכמה גם אם עדיין אינך עומד עליה. אם אתה מקיים את ציווי הבורא גם ללא הבנה, אתה נעשה יותר ירא שמים ויותר אוהב הקב"ה.

החוקים מקרבים את האדם לבורא יותר מאשר המשפטים. וכך גם אומרת התורה: 'ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים' גם זה וגם זה, גם דברים שאתה מבין וגם דברים שאינך מבין. על כולם נצטוויתם ושמרתם ועשיתם אותם. ובכל זאת במה בא לידי ביטוי 'כל היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים' זה נאמר רק על 'אשר ישמעון אל כל החוקים האלה' השמיעה וקיום החוקים היא המעידה על 'חכמתכם ובינתכם לעיני העמים'.

שלמה המלך מבין שאם אינו יורד לטעמה של מצווה זו, סימן הוא כי חכמה גדולה ועוצמה טמונה במצווה זו, חכמה שאין הוא יכול עדיין להשיגה. אומות העולם מבינים זאת, והם מונים את ישראל איך לא הגיעו להבין עניינה.

ההתבוננות בפלאי הבריאה מביאה את האדם לאמונה. הוא רואה את החכמה הטמונה בכל דבר ודבר. 'מבשרי אחזה אלוקה'. מעקב אחר התהליכים העוברים מהרגע בו האדם אוכל, שלב הלעיסה והבלעיה. פעולת מערכת העיכול המעבדת את חומצו והופכת אותו לחומרים המזונים לכל חלקי הגוף ומספקים את הויטמינים והאנרגיות לחיי האדם, ועד לשלב הוצאת הפסולת. לא יתכן שלא יטעו באדם אמונה בבורא עולם.

'המחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית' הקב"ה מנהיג את עולמו בהנהגה טבעית ומתחדשת בכל יום. בדברים גשמיים שמתמשכים, האדם מבין את זה ומאמין. יותר קשה לו לאדם להאמין בדברים שאין הכרח שימשכו. בדברים רוחניים שאינם מחוברים למציאות קיימת כמו הבנה ומחשבה. העובדה שעכשיו אני חושב ומבין אינה מבטיחה שבעוד רגע אני אחשוב

פרשת פרה

מגילה (ו:): הא לענין סדר פרשיות זה וזה [אדר ראשון ושני] שנין. וכתב ריטב"א, איכא מ"ד שלא אמרו אלא לפרשת שקלים ופרשת זכור בלבד שהן מענין אדר ופורים אבל פרשת פרה והחודש שהם שבביל ניסן שאף פרשת פרה צריך להזהיר טמאי שמתירו לפסחיהם וכו' לדברי הכל באדר ב' שהוא סמוך לניסן מבני למקרי.

ולא מחזור וכו' אלמא בכלהו מיירי ורבנן בחד ירחא תקנום כוליה וכו' אעפ"י שמקדים אזהרתן ימים רבים קודם ניסן, ע"כ.

וצ"ב משי"ב דבחד ירחא תיקנום, והא חל ר"ח ניסן בשבת קורים בר"ח. וצ"ל כוונתו דארבע פרשיות הם המשך אחד, ולא שהם בחודש אחד. ואע"ג דאיכא "הפסקה" אף הפסקה היא מסדר הפרשיות. אבל לשון הירטב"א דחוק לפי"ז. ועוד דכוונתו דאפשר להתקיים הסדר אעפ"י שיש הפסקה, אי"כ למה לא נפסיק טפי ונקיים פרה וחודש בזמנם סמוך לניסן.

והנה בירושלמי: אין מפסיקין בין פרה לחודש. ונראה לפי"ז שפרה וחודש שהם מענין אחד הם המשך אחד, והפסקה מקלקלת ההמשך, ולכן אין מפסיקין ביניהם. ולפי"ז י"ל דמה שתיקנום בחודש אחד לא קאי אלא על פרה ולא על החודש. אלא שממילא נגזר החודש אחר פרה משום דאין מפסיקים ביניהם והם כאחד.

וצ"ב הא דנתקנה פרה בחודש אחד עם שאר פרשיות טפי מפר' החודש. עוד צ"ב משי"ב ריטב"א שנתקנו בחודש אחד, והא פרי שקלים אינה בחודש אדר. וצ"ל דכוונתו דנתקנו בחודש אחד עם פרי זכור, דבירושלמי איכא למ"ד "אין מפסיקין בין פרה לפורים", ואנן קיי"ל דמפסיקין. ועכ"פ חזינן דפרה מישך שייכי לפורים [צ"ב], משי"ה תיקנו פרה בחודש אחד עם זכור השיך לפורים. אבל פרי החודש אין לו ענין לפורים, אלא דשייך לפרה.

ובמאירי (מגילה ל.) כתב דפרשת פרה אין לה זמן קבוע אלא שלעולם סומכין אותה לפרשת החודש ואין מפסיקין בין שניהם, ע"כ. והוא דלא כריטב"א דס"ל דחודש נגזר אחר פרה, אלא להיפך פרה זמנה קודם חודש.

והנה בירושלמי: בדין הוא שתקדים החודש לפרה שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני נשרפה הפרה, ולמה פרה קודמת שהיא טהרתן של ישראל, ע"כ. ומבואר דמעיקר הדין היה זמנה של פרה בחודש ניסן, ודלא כהמבואר דפרה צריכה להיות בחודש אחד עם פורים וזכור.

והנה מבואר בירושלמי הני' דבתקנת פרה תרתי איתנהו בה: (א) לקרותה בזמן עשייתה, והיינו מגזר "כל העוסק בפרשת וכו' כאילו הקרבי" וכדכתיב ושלמה פרים שפתניו. (ב) אזהרה לישראל ליטח, דומיא דשקלים שהוא להזהיר לישראל על השקלים.

ויש לפרש שהשיכות בין פרה לפורים וזכור שאין מפסיקין ביניהם, הוא דיוק מצד "שהרתן של ישראל" וזהו שאמרו דאי לאו האי טעמא היה זמנה בחודש ניסן כעשייתה של פרה, אלא שמשום טהרתן של ישראל נתקנה סמוך לפורים וזכור, וכשנית.

ואבין מפני שאני לא יודע ולא מבין איך תהליך המחשבה וההבנה פועל.

דבר שיש בו ניגודים כאלה. מצד אחד מטהר ומצד שני מטמא. דבר כזה שאין לו כל הבנה והיגיון, לקחת פרה אדומה שלא עלה עליה עול, לשלוח אותה באש ולהזות במאפרה על האדם וזה בדיק מה שמוטרה אותו זה באמת דבר בלתי תפס.

עשיית מעשים כאלו גם אם אתה לא מבין אותם מעידים על אמונה חזקה. מעידים על חכמה. כי אותו בורא עולם שציווה לנו את המשפטים את הדברים שאתה מבין ואתה רואה איזה חכמה גדולה יש בהם. הוא זה שציווה אותנו גם בחוקים שאנחנו רק יכולים לדמיין איזה חכמה יש בהם אף על פי שהיא לא נודעה לנו.

הנהגה זו על שם ישראל לקיים גזירת מלכו של עולם בין יודעים ומבינים טעמה ובין אם אין יודעים טעמה היא המזכה אותם לטהרה היורדת עליהם ממרום ומזככת גופם ונשמתם.

<p>פוטו סטודיו</p>	<p>גל פז-רשת למוסיקה ירושלים-ב"ב-חיפה</p>	<p>פוטו ציון</p> <p>צילום איחויים, מצלמות וטוידוי</p>	<p>אחים הקר</p> <p>רשת בשר למהדרין</p>
<p>• בחסותם האדיבה של בעלי עסקים תומכי תורה ולבירה, הצלחה וכטו"ס •</p>			
<p>צבי ורצברגר</p> <p>בית האנרגיה</p>	<p>לעילוי נשמת רבי יצחק בן ר' אליהו ואסתר זר</p>	<p>המנעול הנאמן זאב הורוביץ</p> <p>דלתות פלדה ומפתחות</p>	